

REGERINGSRÄTTENS BESLUT

Mål nr
3436-07

meddelat i Stockholm den 6 maj 2009

KLAGANDE

E.ON Elnät Sverige AB, 556070-6060

Ombud: Bolagsjurist Malin Persson
E.ON Sverige AB
205 09 Malmö

MOTPARTER

1. 3G Infrastructure Services AB, 556607-7730

Ombud: Advokat Ulf Mellqvist och jur. kand. Peter Eriksson
Bird & Bird Advokat KB
Box 7714
103 95 Stockholm

2. Energimarknadsinspektionen (tidigare motpart Statens energimyndighet)
Box 155
631 03 Eskilstuna

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms beslut den 26 april 2007 i mål nr 6798-06, se bilaga

SAKEN

Avvisning av ansökan om prövning av anslutningsavgift enligt 3 kap. 7 § ellagen

Dok.Id 66651

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-12:00
13:00-15:00

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten bifaller överklagandet och avvisar, med undanröjande av underinstansernas beslut, 3G Infrastructure Services AB:s begäran om prövning av anslutningsavgiften för nyanslutning av el på fastigheten Onslunda 10:2 i Tomelilla kommun.

YRKANDEN M.M.

E.ON Elnät Sverige AB (E.ON) yrkar att Regeringsrätten undanröjer kammarrättens beslut och avvisar 3G Infrastructure Services AB:s (3GIS) ansökan om prövning av anslutningsavgift. E.ON anför bl.a. följande. Kammarrätten har i sitt beslut anfört att om ett accepterande svar inte kommer anbudsgivaren till handa inom en angiven acceptfrist, är anbudet inte längre bindande för anbudsgivaren. Vid sådant förhållande upphör enligt kammarrätten offerten att utgöra ett skriftligt ställningstagande enligt ellagen (1997:857), trots att avtal sedermera tecknas i enlighet med offertens innehåll. Kammarrätten har blandat ihop offentlig rätt och civil rätt när den gör en avtalsrättslig bedömning av huruvida offerten har accepterats inom den föreskrivna acceptfristen. En prövningsinstans har lagligen endast att ta ställning till om och när ett skriftligt ställningstagande enligt 3 kap. 7 § fjärde stycket ellagen föreligger. Oavsett om ett skriftligt ställningstagande har accepterats eller inte kan dess status som skriftligt ställningstagande inte förändras efter att det avsänts.

Kammarrättens ställningstagande motverkar i praktiken preskriptionsregleringens syfte att säkerställa en gräns för hur länge parternas mellanhavanden ska kunna hållas flytande. I aktuellt fall har accept skett efter offerttidens utgång och anslutningen har utförts i enlighet med offerten. Tiden från offert till beställning har inte påverkat villkoren för anslutningen. Skäl att då bortse från det – i vart fall vid avsändandet – skriftliga ställningstagandet föreligger inte. En tillämpning av kammarrättens synsätt inbjuder till ett kringgående av tidsfristen för ansökan om prövning av villkoren, med en ökad administration för nätföretagen som följd, trots att det inte skett någon förändring av villkoren för anslutningen.

3GIS bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. En prövning enligt 3 kap. 7 § ellagen förutsätter att två enskilda parter, nätbolaget och kunden, dessförinnan har haft en civilrättslig relation eller ett rättsförhållande som gett upphov till tvisten. Att lagstiftaren förutsatt ett bakomliggande rättsförhållande framgår av förarbetena (prop. 2001/02:56 s. 59) där det anförs att ”om nätkoncessionshavaren vägrat att över huvud taget göra en anslutning gäller inte tidsfristen. Något rättsförhållande har då inte uppkommit mellan parterna som kan skapa osäkerhet för

framtiden”. En offert som upphört att vara bindande på grund av att acceptfristen löpt ut har ingen rättsverkan mellan parterna. Det går därför inte att skälighetspröva anslutningsavgiften utifrån en icke bindande offert. Lika klart torde det vara att man inte kan låta tidsfristen för en begäran om prövning börja löpa vid tidpunkten för den icke bindande offertens utfärdande.

Starten för två-årsfristen ska ha anknytning till den befintliga tvist som ska prövas. Detta framgår bl.a. av förarbetena där det hänvisas till att det ska vara fråga om ett skriftligt ställningstagande ”i tvisten”. Lagstiftaren har valt att ta fasta på den tidpunkt då det objektivt och typiskt sett uppkommer en tvist genom att låta det senaste skriftliga dokumentet (det slutliga ställningstagandet), som sänts från nätbolaget, och som normalt har anknytning till tvistefrågan, ligga till grund för starttidpunkten. Att både offert och faktura kan utgöra ett skriftligt ställningstagande framgår av förarbetena. Kunden har rätt och möjlighet att begära prövning av både offert och faktura eller av endast en av dessa handlingar, dvs. inte bara av villkor i avtal mellan parterna utan även av villkor i en offert som kunden fått från nätbolaget men ännu inte har accepterat. Kunden kan ha en önskan om att få ett fast offertpris prövat även om han då inte närmare känner till villkoren för anslutningen. Kunden kan dock välja – även om han är missnöjd med priset i offerten – att begära prövning av samtliga villkor först efter det att anslutningen är utförd. Oftast anges det i offerten endast att en viss fastighet ska anslutas till ett visst pris. Hur anslutningen ska dras eller vilka tekniska installationer och tjänster som erfordras anges aldrig. De fullständiga och slutliga villkoren blir kända för kunden först när anslutningen har utförts. Lagstiftarens avsikt måste vara att två-årsfristen inte börjar löpa förrän alla villkor är kända och synbara för kunden, dvs. först efter det att anslutningen har skett.

Då en bindande offert inte kan ligga till grund för en slutlig skälighetsprövning av anslutningsvillkoren, i det fall anslutningen senare faktiskt har utförts, bör inte heller offerten ligga till grund för tidsfristen i 3 kap. 7 § ellagen. Om en offert över huvud taget ska utgöra utgångspunkt för två-årsfristen kan det endast vara i den situationen då kunden mottagit en bindande offert utan att göra någon beställning. Det finns då bara ett skriftligt ställningstagande.

Energimarknadsinspektionen anför bl.a. följande. Accept av en offert bör inte vara avgörande för om offerten eller fakturan ska anses som det skriftliga ställningstagandet eftersom det finns betydande svårigheter både för Energimarknadsinspektionen och för domstolarna att fastställa huruvida sådan accept har skett eller inte. I stället bör offerten ses som det skriftliga ställningstagandet, om en sådan finns och villkoren i den överensstämmer med fakturan. Det skulle få orimliga konsekvenser om accept av en offert alltid krävs för att ett skriftligt ställningstagande

Mål nr
3436-07

över huvud taget ska existera. I förarbetena till ellagen anges att villkoren för anslutning kan meddelas av nätkoncessionshavaren såväl före som efter det att anslutningen ägt rum. Det sägs även att tidsfristen för prövning gäller för båda dessa situationer (prop. 2001/02:56). Om kammarrättens tidigare tolkning ska stå fast innebär det att en kund fråntas rätten att få en avgift prövad innan denne tar det avgörande beslutet om anläggningen ska anslutas till elnätet eller inte. En anslutning kan uppgå till ganska stora kostnader och en skälighetsprövning kan ha avgörande betydelse för människors agerande i dessa situationer. Det är inte rimligt att kunden måste acceptera en offert innan denne faktiskt vet om kostnaderna är skäligen eller inte.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 3 kap. 7 § första stycket ellagen är den som har nätkoncession för ett område, om det inte finns särskilda skäl, skyldig att på skäligen villkor ansluta en elektrisk anläggning inom området till ledningsnätet. Enligt fjärde stycket prövas en tvist om villkoren för anslutning inte, om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

Av utredningen i målet framgår bl.a. följande. Sydkraft Nät AB, numera E.ON, lämnade en skriftlig offert, daterad den 12 februari 2003, om 175 000 kr exkl. mervärdesskatt för den aktuella nyanslutningen av el. Offerten hade en giltighetstid om två månader från utskriftsdatum. 3GIS beställde utförande av anslutningen i enlighet med offerten på en beställningsbilaga daterad den 30 januari 2004. Sydkraft Nät AB skickade därefter en faktura på den utförda anslutningen, daterad den 27 maj 2004, på det i offerten angivna beloppet. 3GIS begäran om prövning av anslutningsavgiften kom in till Statens energimyndighet den 6 juli 2005.

Frågan i målet är om två-årsfristen för ansökan om prövning av villkoren för den aktuella anslutningen ska beräknas från avsändandet av offerten eller avsändandet av fakturan, dvs. vilken av dessa handlingar som utgör det skriftliga ställningstagandet.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Bestämmelsen i 3 kap. 7 § fjärde stycket ellagen är inte en preskriptionsregel i civilrättslig mening utan den avser en tidsfrist inom vilken en ansökan ska ha

Mål nr
3436-07

gjorts för att anslutningsavgiftens skälighet ska kunna prövas av Energimarknadsinspektionen. Av bestämmelsen framgår att det är nätkoncessionshavarens skriftliga ställningstagande som är utgångspunkten för ansökningsfristen och att det är fråga om en ensidig viljeförklaring från koncessionshavaren. Ansökningsfristen förutsätter således inte att något ömsesidigt rättsförhållande ska ha uppkommit mellan parterna. Det är inte heller fråga om en bestämmelse om reklamation av en felaktigt utförd anslutning. Det finns därför i normalfallet inte någon anledning att avvakta att anslutningen har utförts och att fakturering har skett innan tidsfristen börjar löpa.

Regeringsrätten anser i likhet med underinstanserna att en offert utgör ett sådant skriftligt ställningstagande som avses i 3 kap. 7 § fjärde stycket ellagen, förutsatt att villkoren i offerten överensstämmer med den därefter genomförda anslutningen och det senare angivna kravet i fakturan. Offerten innehåller vanligtvis en fullständig redovisning av de villkor som koncessionshavaren erbjuder för att utföra anslutningen medan fakturan endast redovisar den fordran som koncessionshavaren anser sig ha på kunden efter utförd anslutning. Om villkoren i offerten ändras eller en sådan handling saknas kan i stället en faktura utgöra det skriftliga ställningstagandet.

I det nu aktuella fallet har 3GIS beställt anslutningen på de villkor som angetts i offerten. Nätkoncessionshavaren har utfört anslutningen i enlighet med beställningen och har därmed godtagit att beställningen gjorts efter utgången av den i offerten angivna fristen om två månader. 3GIS har därefter fått en faktura på samma belopp som det i offerten angivna priset. Det förhållandet att 3GIS inte har accepterat offerten inom angiven tidsfrist har mot denna bakgrund ingen självständig betydelse vid prövningen av om offerten ska utgöra det skriftliga ställningstagandet och därmed utgångspunkten för beräkningen av tidsfristen i 3 kap. 7 § fjärde stycket ellagen.

Regeringsrätten finner således att den i målet aktuella offerten utgör ett sådant skriftligt ställningstagande som avses i 3 kap. 7 § fjärde stycket ellagen och att den i bestämmelsen angivna tidsfristen börjat löpa den 12 februari 2003. 3GIS begäran om prövning av anslutningsavgiften kom in till Energimyndigheten den 6 juli 2005. Då offerten avsänts mer än två år innan ansökan om prövning kom in

BESLUT

Mål nr
3436-07

till Energimyndigheten skulle myndigheten ha avvisat 3GIS ansökan.
Överklagandet ska därför bifallas.

Marianne Eliason

Eskil Nord

Carina Stävberg

Peter Kindlund

Anna-Karin Lundin

Susanne Ritseson
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. I
Föredraget 2009-03-04